

Loonregeling voor beperkten stuit op verzet

DEN HAAG

Reportage arbeidsgehandicapten Bij een hoorzitting in de Tweede Kamer over de nieuwe loonregeling voor arbeidsgehandicapten klinkt vooral kritiek. 'Doe het niet!', is de boodschap van de experts.

JOOST DE VRIES

Wie een beperking heeft en zoekt naar een baan, moet zich door een woud van regelgeving worstelen. Het kabinet-Rutte III plant er nog een boom bij: een nieuwe loonregeling voor arbeidsgehandicapten. Een parade van experts richt woensdag tijdens een hoorzitting in de Tweede Kamer haar pijlen op dit voorstel. Alleen werkgeversclub VNO-NCW ziet er nog heil in.

Ruim 200 duizend mensen met een beperking gaan op termijn aan het werk, schreef staatssecretaris Tamara van Ark (VVD) van Sociale Zaken vorige maand in een brief aan de Kamer. Haar panacee heet 'loondispensatie'. De maatregel moet werkgevers verleiden mensen met een handicap in dienst te nemen. De ondernemers worden vrijgesteld ('gedispenseerd') van het betalen van een deel van het loon van hun beperkte medewerkers. De werknemers moeten zelf de aanvulling van hun salaris regelen bij de gemeente.

'Doe het niet!', is woensdag de boodschap van een bont gezelschap aan experts, van de Nederlandse gemeenten tot de mensenrechtenwaakhond en van 'inclusieve werkgevers' tot de vakbond. De Kamer heeft in totaal zestien deskundigen uitgenodigd. Het overgrote deel is uiterst kritisch. Het kabinet verschuift een probleem van de sterke schouders van de werkgevers naar de zwakke schouders van kwetsbare werknemers, zo klinkt het.

Ook nu al legt de overheid geld bij op het salaris van werknemers met een beperking. De huidige regeling

heet 'loonkostensubsidie': de werkgever betaalt het volledige loon en krijgt aan het eind van de maand van de gemeente een deel terug (subsidie). Met deze maatregel wilde het vorige kabinet mensen met een handicap helpen de sociale werkplaatsen te verruilen voor de arbeidsmarkt.

Aanvliegroute

Werkgevers, vakbonden en kabinet spraken in 2013 af dat gehandicapten in de toekomst zoveel mogelijk een plek moeten vinden tussen reguliere collega's in het bedrijfsleven of bij de overheid. Vijf jaar later regeert nog steeds de VVD, maar is de PvdA als coalitiepartner ingeruild voor CDA, D66 en ChristenUnie. De nieuwe staatssecretaris vliegt het probleem nu vanuit een andere route aan: die van de werkgevers.

Een slecht plan, vinden de meeste genodigden bij de hoorzitting. 'Werkgevers worden ontzorgd, werknemers krijgen er zorgen bij', stelt FNV-bestuurder Kitty Jong.

'De overheid veronderstelt zelfredzaamheid van mensen die niet zonder hulp kunnen', zegt Gerrit van der Meer van de Cliëntenraad.

Discriminatie ligt op de loer, waarschuwt Dick Houtzager van het College voor de Rechten van de Mens. 'Als dit doorgaat wordt onrecht gedaan aan het uitgangspunt mensen inclusief te laten deelnemen aan de samenleving.'

Filosofiestudente Amber Bindels spreekt uit eigen ervaring. Ze is spastisch en zit in een rolstoel. 'Aan alle facetten van mijn leven hangen regels.' Zelfs aan haar aanstaande bruiloft, want wie een partner heeft, krijgt in het plan van Van Ark geen aanvullende uitkering. 'Ik mag ook niet sparen, mijn ouders mogen me niet helpen. Ik kom nooit onder het minimumloon uit.'

Het linkerdeel van de Kamer knikt instemmend bij al deze kritiek. De oppositiepartijen vergaren munitie voor het debat van volgende week met de staatssecretaris. Dan zullen ze onder andere verwijzen naar het Centraal Planbureau, dat betoogt dat loondispensatie nauwelijks extra banen oplevert. 'Het werkgelegenheidseffect is gering', constateert de onafhankelijke rekenmeester. Zie je wel, zullen GroenLinks, PvdA en SP tegen Van Ark zeggen, dit is een waardeloze maatregel.

Tussen alle critici is Harry van de Kraats een uitzondering. De bestuurder van werkgeverslobby VNO-NCW waardeert de tegemoetkoming van het kabinet. 'Op dit moment zeggen wij dat loondispensatie een heel goed voorstel is.' Zijn achterban wil vooral duidelijkheid, zegt hij. Het voorstel van Van Ark is een stap in die richting. Ook werkgevers hebben het beste voor met mensen met een arbeidsbeperking, stelt hij. Maar ondernemers verdwalen in de regelgeving. Om subsidie te krijgen moeten ze zaken doen met 385 verschillende gemeenten, veelal met elk hun eigen sociaal beleid.

En zo duikt een volgend probleem op in de discussie: de decentralisaties, eveneens een erfenis van het vorige kabinet. Sinds 2015 hebben gemeenten de taak mensen met een beperking te helpen bij het zoeken naar werk en hun salaris aan te vullen (onder andere via de werkgeverssubsidie).

Daar zit het echte probleem, zegt Bert van Boggelen, voorzitter van De Normaalste Zaak, een netwerk van 'inclusieve werkgevers'. Hij vertegenwoordigt de koplopers onder de ondernemers, maar ook die hebben klachten. 'Werkgevers haken af omdat het bij gemeenten te ingewikkeld is geworden.'

Zelfs Arjan Vliegthart, die namens de Vereniging van Nederlandse Gemeenten spreekt, moet toegeven dat het simpeler

kan. 'Misschien moeten we de regels toch wat uniformeren om het uitvoerbaar te maken.' Maar zeker niet met loondispensatie, vindt hij. 'Dat is niet een regel minder, maar een extra regel erbij.'